

Detta nummer

Slotten Skånelaholm och Rosersberg, båda belägna i Sigtuna kommun, byggdes under första hälften av 1600-talet. Skånelaholm är ovanligt litet jämfört med samtida slott medan kungsslottet Rosersberg är ett av de främsta slotten i landet från 1600-talet. Mycket av den äldre inredningen har återförts till Skånelaholm. I Rosersberg har inredningarna i paradvåningarna stått orörda i 150 år. Slotten ger därför en god bild av hur interiörerna har sett ut och är synnerligen intressanta att besöka.

De många marinmålningarna på Rosersbergs slott skildrar olika händelser under kriget mot Ryssland 1788-90. Hertig Carl som var ägare till slottet hade varit chef för örlogsflottan under kriget och en del av inredningen på slottet erinrar om detta. De flesta målningarna är utförda av Johan Tietrich Schoultz som var underofficer i skärgårdsflottan.

Galären Calmar i storm utanför Hangöhalvön i november 1788. Målning av Schoultz.

Skånelaholms slott

Man nalkas slottet Skånelaholm via en lång allé som syns på långt håll. Slottet med omgivande lummig park ligger vid norra stranden av sjön Fysingen i ett vackert, välbevarat odlingslandskap. Intill ligger den intressanta romanska kyrkan uppförd under senare delen av 1100-talet, en av Upplands fyra östtornskyrkor.

Anor sedan 1200-talet

Namnet Skånela anses betyda ”bergig grund”. På 1200-talet ägde Magnus Ladulås gården Skånelaholm och det närbelägna Hargs säteri. Han sålde Skånelaholm till Skokloster 1276. Vid Gustav Vasas reduktion drogs egendomen in till kronan. Johan Patkull, sedermera kammarherre hos drottning Kristina, fick gården som förläning 1618. Gården inköptes 1641 av Andreas Gyldenklou, adlad två år dessförinnan och sedermera hovrättspresident.

Gyldenklou lät uppföra slottsbyggnaden som man tror stod klar 1643. Vid en restaurering fann man nämligen ett spisfragment med vapnet för släkten Gyldenklou samt inskriften Anno 1643. Slottet förblev i släkten Gyldenklou fram till slutet av 1600-talet. Slottet ägdes därefter, från 1701, av Anna Cronström. Slottet kom så småningom att ägas av hennes dotters familj, familjen Stierneros.

Skånelaholms slott vid sjön Fysingen

Skånelaholm köptes 1742 av en engelsk adelsfamilj genom kommerserådet Frans Jennings. Han instiftade godset som fideikommiss. Fideikommisset upplöstes 1918 och godset såldes samma år, efter att ha ägts av familjen Jennings i 176 år, till Gösta Belfrage. Elva år senare, 1929, köptes godset av fil.dr. Herbert Rettig, sedan 1918 ägare även till Tuna gård i Tensta socken. Den Rettigska familjen var i flera generationer verksamma inom tobaksindustrin. Enligt hans testamente överlämnades Skånelaholm, slottet och parken samt inventarierna, till Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien efter hans död 1962.

Byggnaden

1600-talsslottet i tegel i tysk-nederländsk senrenässansstil ritades troligen av en murmästare från Stockholm. Huvudbyggnaden består av två huvudvåningar, en källarvåning och en vindsvåning. Taket har brant lutning. Slottet ingår i Erik Dahlbergs verk Suecia Antiqua et Hodierna. Avbildningen av slottet överensstämmer ganska väl med den nuvarande byggnaden. På bilden i Suecia kan man se att också många mindre byggnader uppfördes kring slottet.

Frans Jennings son, affärsmannen, brukspatronen och hovmarskalken John Jennings d.ä, rev dessa mindre byggnader och lät i stället uppföra fyra fristående flyglar i mitten av 1700-talet. Man vet inte vilken arkitekt som ritat dessa flyglar. Namn som nämnts är Jean Eric Rehn och Carl Härle-

man. Jennings bytte också ut fönstren i slottet till bredare fönster med annan indelning. Han anlidade Jean Eric Rehn för att utforma det Jenningska gravkoret i Skånela kyrka.

Slottets tegelmurar var eventuellt oputsade fram till 1891 då byggnaden i samband med en genomgripande renovering putsades i rött. Samtidigt försågs slottet med fasadutsmyckning i form av ett profilerat krön på trapphuset, gavlar i nederländsk renässans, obelisker och hörnkedjor. Fönstren fick en ornamental inramning i puts utförd som en imitation av sandsten.

En större renovering ägde också rum på 1920-talet under Gösta Belfrages tid. Fasaderna har senare renoverats 1979 och 2007.

Interiör

Enligt en inventering från början av 1700-talet var de båda huvudvåningarna rumsindelade i fyra rum, varav en stor sal mot vattnet, i vardera våningsplanet. Man antar att detta var den ursprungliga planlösningen.

John Jennings genomförde stora förändringar i slottets interiör på 1750-talet. Rumsindelningen förändrades. De invändiga snickerierna förnyades – fönster, dörrar, dörröverskycken, foder och bröstpaneler. Tapeterna byttes ut och målningen förnyades. Kakelugnar och spisar sattes in.

Under Belfrages tid på 1920-talet gjordes också stora ändringar. Man försökte återställa en tidigare rumsindelning. Wc, badrum och mathiss installerades. I flera rum målades 1700-talsinspirerade dekorativa mönster på väggarna av Gösta Belfrages syster Elisabeth af Geijerstam.

Herbert Rettig möblerade hela slottet, som var relativt tomt när han tog över, och sökte så långt möjligt få tillbaka inventarier och konst som tidigare funnits på slottet. Det är främst detta möblemang som vi ser idag. Här finns mycket konst, böcker och en stor samling allmogeföremål. Detta intresse hade Rettig redan innan han köpte Skånelaholm. Under 1920-talet reagerade han starkt mot den export som skedde till Amerika av svenska bruksföremål. Han började då skriva artiklar om detta hot och samlade föremål. Han medverkade till att ett sockenmuseum överlämnades till Tensta församling 1928.

Låt oss gå på en vandring genom slottet och se några av rummen.

Trapphuset, som skjuter ut från den övriga byggnadskroppen, är bevarat från 1600-talet och har enkla vackra kryssvalv. Till de båda huvudvåningarna är trapporna av sten medan trätrappor leder ner i källaren och upp till vinden.

Från trapphuset kommer man på första våningen in i matsalen. Över spisen från 1643 hänger ett porträtt av drottning Kristina. Eftersom Andreas Gyldenklou var en mycket duglig ämbetsman med stora kunskaper och som gjorde goda insatser kanske tavlan var en gåva från drottningen själv? Från matsalen kommer man in i en vacker salong från 1700-talet med målade dörröverskycken. På en av väggarna

hänger en kopia av en tavla som föreställer John Jennings d.ä, hans bror och dennes hustru och som målats av Alexander Roslin 1769. Intill ligger ett litet kabinet. På första våningen finns också ett sovgemak.

På andra våningen ligger biblioteket. Rettig byggde upp en stor boksamling bestående av de böcker som en gång tillhört familjen Jennings. I biblioteket står också ett naturalieskåp innehållande växtdelar från medicinalväxter.

På vinden finns en sovrumsstvit. Man förlade sovrummen hit eftersom det var varmest på vinden. Här finns också en stor utställning av cirka 3000 allmogeföremål som paret Rettig samlade in och ordnade. Utställningen visar föremål från hela landet, både enkla omålade och slitna bruksföremål som användes till vardags och vackert målade föremål som användes vid högtider och fester.

I källaren ligger köket samt bakstuga. Från köket når man den lilla jungfrukammaren. En manuellt driven mathiss upp till de andra våningarna finns utanför köket. I källaren ligger också den kusliga fängelsehålan med ringar för att kunna kedja fast fången.

Parken

Det anlades sannolikt en trädgård redan när slottet var nytt.

Rosersbergs slott

Rosersbergs slott och park ligger vid Rosersbergsviken. Slottet, ett av de främsta i landet, användes av kungahuset under 100 år fram till drottning Desiderias död 1860. Inredningarna av kungafamiljerna i paradvåningarna är i huvudsak oförändrade sedan dess och ger en god bild av högreståndsinredning i sengustaviansk stil och empirestil.

Ett kungligt slott

Rosersbergs slott uppfördes under åren 1631-1638 av riksskattmästaren och greven Gabriel Bengtsson Oxenstierna. Slottet fick sitt namn efter hans moders ätt, Tre Rosor. Slottet förblev i den Oxenstiernska släkten till 1747 då det inköptes av friherre Erland Broman. Svenska staten övertog slottet efter Bromans död 1757. Slottet blev kungligt slott efter att det 1762 skänktes till Gustaf III:s bror hertig Carl, sedermera kung Carl XIII 1809 efter förmyndarregering sedan Gustaf III:s död 1792. Han flyttade in i slottet när han var 17 år och kom att bebo slottet till sin död 1818.

Kung Karl XIV Johan övertog slottet 1818 då han tillträdde som kung. Han och hans drottning Desideria använde slottet som sommarresidens och var den sista kungafamiljen som bebodde slottet. Efter kung Karl XIV Johans död 1844 bodde drottning Desideria på slottet sommartid fram till sin död 1860. Slottet är i huvudsak orört sedan dess med välbevarade inredningar från tiden 1795 – 1860.

1876 överläts delar av slottet till infanteriets skjutskola. 1962 tog civilförsvarsstyrelsen över.

Byggnaden

Den ursprungliga slottsbyggnaden hade ett högt tak med gavlar dekorerade i tysk-nederländsk renässansstil. Slottet och tre låga längor ramade in en borggård. Anläggningen ingår i Erik Dahlbergs verk Suecia Antiqua et Hodierna. Redan under senare hälften av 1600-talet ansågs slottet omodernt och Gabriel Bengtsson Oxenstiernas son, Bengt

I slutet av 1600-talet anlades en fruktträdgård. Man vet säkert att det fanns en nyanlagd trädgård 1759 under John Jennings tid eftersom Carl Gustaf Tessin då besökte Skånelaholm och gjorde anteckningar om den nyanlagda trädgården indelad i olika kvarter samt ett orangeri i sin dagbok.

I slutet av 1700-talet eller början av 1800-talet anlades en prydnadsträdgård på sjösidan av slottet, en trädgård som ej finns kvar idag. I början av 1800-talet, i samband med att John Jennings d.y. tillträdde anlades en engelsk park. Den landskapspark, inramad av alléer består än idag, liksom fruktträdgården från 1600-talet.

Slottet är mindre än de flesta samtida slott och har som helhet en behaglig skala med trivsamt inredda rum och är synnerligen sevärt.

Kristina Berglund

Litteratur och källor

Guidad tur på slottet

Sidén, Karin (red): *Skånelaholm, ett gods i Uppland*, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, 2008.

Söderberg, Bengt: *Slott och herresäten i Sverige*, Uppland andra bandet, Allhems förlag, Malmö, 1967.

Rosersbergs slott

Hertig Carl påbörjade år 1770 ombyggnad av slottet och moderniserade det i gustaviansk stil. 1774 gifte han sig med Hedvig Elisabeth Charlotta och för henne iordningställdes en stor och en liten våning en trappa upp. Rumsindelningen ändrades och därmed även antalet fönster. Arkitekt var Jean Eric Rehn. I slutet av 1700-talet och fram till ca 1806 genomfördes omfattande nyinredningar i slottet med Gustaf

af Sillén som arkitekt, slottsarkitekt sedan 1797. Då inreddes rummen två trappor upp varav de flesta skulle ingå i hertig Carls våning.

I början av 1800-talet uppfördes stall och vagnslider norr om slottsbyggnaden. Slottet fick sitt nuvarande yttre utseende 1809-12. Slott och flyglar byggdes då samman. Fasadputsen var gul fram till Karl XIV Johans tid.

Interiör

Inredningen i slottet är dels i sengustaviansk stil och dels i empirestil. En rad magnifika rum möter besökaren.

Röda salongen användes som sällskapsrum under Hedvig Elisabeth Charlottas tid. Salongen nyinreddes 1805. Tapeten från Almgrens sidenväveri sattes upp 1850 som ersättning för en ursprunglig tapet i samma färger. Trägolvet är bevarat golv från 1600-talet.

Hoglandssalen är utformad i krigets och flottans tecken. I salen finns en stor tavla som är en hyllning till hertig Carl som segrare över ryssarna vid slaget vid Hogland 1788. På väggarna hänger porträtt av generaler och deras rustningar. I taket finns dekorativt måleri med frimurarsymboler.

Barockparken vid Rosersbergs slott

Biblioteket i två våningar, enkelt inrett omkring år 1800, innehöll böcker i ämnena konst, filosofi, arkitektur mm i nedre våningen och ”skräplitteratur”, enligt tidens syn, som romaner och poesi i övervåningen. Gången utmed hyllorna

Marinmålningarna på Rosersberg

Det marina inslagen på Rosersbergs slott är starka. Man möter dem redan utanför slottet vars takräcke formar stiliserade rep och ankare. När det gäller slottets inredning är det kanske främst de många tavlorna med sjömotiv som fångar fantasin. De härrör från en av ägarna, hertig Carl, sedermera Carl XIII. Hertig Carl ledde den svenska örlogsflottan under kriget mot Ryssland 1788-90 och det var naturligt för honom att som ägare till slottet låta dess utformning anknyta till det han antagligen uppfattade som sin viktigaste insats.

Bakgrunden till kriget

Kriget mot Ryssland var något som hertig Carls bror, Gustaf III länge hade planerat. Ett viktigt motiv var att söka återerövra tidigare svenska områden som förlorats till Ryssland i frederna i Nystad 1721 och Åbo 1743. De utrikespolitiska skälen var antagligen också starkt förbundna med en personlig önskan att vinna ära. Även de inrikespolitiska motiven kan ha varit starka. Kungens popularitet som hade varit stor i början av regeringen hade under 1780-talet successivt minskat. Särskilt adeln ställde sig kritisk till kungen. Ett framgångsrikt krig mot arvfjenden skulle således inte

på övervåningen avgränsas mot biblioteksrummet i övrigt av ett räcke med ankare och treudd. Ett liknande räcke finns på taket på slottsbyggnaden. Från biblioteket leder en spiraltrappa ner till det rum som inreddes som sängkammare för hertig Carl, en välbevarad inredning av Jean Eric Rehn.

Omkring 1810 inreddes konseljalen för den nytillträdde kung Carl XIII. Det var slottsarkitekten Sillén som svarade för inredningen. På väggen sitter en stor tavla föreställande kung Carl XIII i kröningsdräkt med den handling i handen som år 1810 stadfäste att den franske generalen Jean Baptiste Bernadotte skulle bli svensk tronföljare.

Karl XIV Johans sängkammare inreddes på 1820-talet i empirestil och är utformad som ett krigstält med gröna draperingar på väggarna och med kolonner med joniska voluter på ömse sidor om sängalkoven. Arkitekt var troligen Fredrik Blom.

Drottning Hedvig Elisabeth Charlottas sängkammare, det gröna förmaket, nyinreddes 1809-10 under ledning av arkitekten Gjörwell. Drottning Hedvig Elisabeth Charlottas skrivkabinett inreddes på 1820-talet till sängkammare i empirestil för drottning Desideria. Nyligen har gardiner och sängomhänge ersatts av kopior av de äldre textilierna i den ursprungliga turkosfärgen.

Parken

Under Oxenstiernasläktens tid var parken en av de mest kända barockparkerna i riket. Denna ursprungliga trädgårdsanläggning finns ej kvar. Carl XIII lät anlägga en engelsk park främst väster om slottet. I parken anlades slingrande vägar, mindre byggnader, en grotta, bostäder för trädgårdsmästare och kungsgårdens jägare samt en eremithydd.

Kristina Berglund

Litteratur och källor

Alm, Göran och Lepp, Hans (red.): *Rosersbergs slott*, utgiven av Kungliga Husgerådskammaren, 1984
Guidad tur på slottet

bara kunna återge Sverige en del av dess tidigare starka ställning utan också vända opinionen i Sverige i kungavänlig riktning.

Det utrikespolitiska läget i slutet av 1780-talet var också fördelaktigt. I september 1787 fick man i Stockholm information om att Ryssland var i krig med Turkiet och därför inte kunde avdela några större resurser mot Sverige. Spänningen mellan Sverige och Ryssland ökade gradvis under 1788 och risken för sammanstötning mellan svenska och ryska gränsposteringar var allvarlig. Gustaf III begav sig

över till Finland och i slutet av juni skedde en första sammanstötning mellan svenska och ryska gränspatruller inte långt från Nyslott. Eftersom kungen enligt 1772 års regeringsform inte kunde starta anfallskrig gav incidenten honom laglig möjlighet att starta fientligheterna mot Ryssland. Sverige var ju menade kungen den angripna parten. Adelsoppositionen i Sverige hyste emellertid stor misstro mot uppgiften att det skulle vara ryssarna som öppnat fientligheterna och det spriddes ut ett rykte att Gustaf låtit sy upp kosackuniformer på Kungliga Operans skråreri och att det i själva verket var svenskar utklädda i ryska uniformer som gjort ett skenanfall mot de svenska posteringarna.

Slaget vid Hogland Målning av Louis Desprez.

Anjalaförbundet

Redan en månad senare kom adelsoppositionen inom armén att övergå i öppet uppror. Ett antal officerare sände brev till den ryska kejsarinnan Katarina II där de underströk krigets olaglighet. Den 13 augusti utvecklades detta till Anjalaförbundet där 112 officerare undertecknade en handling där de framhöll krigets olaglighet och behovet av snara fredsunderhandlingar. Gustaf III befann sig nu i en prekär situation men räddades av att Danmark några dagar senare fördragsmässigt trädde in i kriget på Rysslands sida. Han återvände till Sverige och lyckades med ett antal skickligt iscensatta framträdanden vinna den allmänna opinionen. Anjalaförbundet neutraliserades och i 1789 års riksdag kom kungens makt att stärkas genom den nya författningen, förenings- och säkerhetsakten.

Örlogsflotten och skärgårdsflottan

Kriget mellan Sverige och Ryssland kom huvudsakligen att föras till sjöss. Det fanns flera anledningar till detta men kanske viktigast var att Gustaf inte helt kunde lita på arméns officerare. Detta gjorde offensiva operationer svår genomförbara. Då var stödet inom flottan starkare. Den svenska flottan var vid denna tid uppdelad i två organisationer. Örlogsflottan opererade på det öppna havet och var baserad i Karlskrona. Skärgårdsflottan bestod av mindre grundgående fartyg som med fördel kunde operera i de svårnavigerade finska skärgårdsområdena. De var försedda både med segel och åror och kunde därför manövreras även i stiltje.

Det första stora slaget stod mellan den svenska och ryska örlogsflottan den 17 juli 1788 vid Hogland i Finska viken. Hertig Carl förde det formella befälet över den svenska flottan men eftersom han var amatör på området kom den verkliga ledningen att ligga i händerna på hans flaggkapten, Otto Henrik Nordenskjöld. Striden blev mycket hård och slutade i stort sett oavgjord. Detta var ett hårt slag mot de svenska planerna att sätta in trupper i närheten av St Petersburg som ju hade förutsatt svenskt herravälde till sjöss.

Första slaget vid Svensksund

I slutet av augusti 1789 drabbade den svenska skärgårdsflottan ledd av Carl August Ehrensvärd samman med den ryska vid Svensksund. Slaget blev en motgång. Ryssarna lyckades ta sig igenom de svenska fördämningarna och svenskarna tvingades retirera. Gustaf III var djupt besviken på Ehrensvärds ledning som han menade saknade ordning och precision.

Viborgska gatloppet

Under vintern 1789/90 byggdes skärgårdsflottan ut av af Chapman. Det var fråga om serieproduktion. Nu förde Gustaf själv befälet över skärgårdsflottan från sin kungajakt Amphion vars akterskepp numera kan beskådas på Sjöhistoriska museet. Den sista maj kunde man från skärgårdsflottan se örlogsflottan komma från Karlskrona. De båda svenska flottorna gick därefter mot Viborg, vilket genom sin närhet till den ryska huvudstaden innebar ett hot mot St Petersburg. Syftet med detta var att förmå kejsarinnan Katarina till en hedersam fred. Effekten blev emellertid att genom ogynnsam vind den svenska örlogsflottan och skärgårdsflottan under juni månad blev instängda i Viborgska viken.

Den 2 juli vände vinden och man fick en nordöstlig kuling. Utbrytningen dagen efter lyckades men blev kostsam inte minst genom att en brännare genom olycklig navigering antände svenska fartyg i stället för de ryska. Vidare gick ett antal svenska fartyg på grund i de svårnavigerade farvattnen.

Porkala i augusti 1789. Målning av Schoultz.

Andra slaget vid Svensksund

Efter Viborg valde nu kungen att inte retirera vidare utan söka strid i Svensksund. De flesta var emot detta men kungen understöddes av Carl Olof Cronstedt. Det andra slaget vid Svensksund den 9-10 juli 1790 utvecklade sig till en fullständig svensk seger. Detta beredde vägen till freden i Värälä den 14 augusti och ratificerad av kungen den 19 augusti 1790. Det var ett djupt symboliskt datum, årsdagen av Gustaf III:s statvälkning 1772. Inga gränsjusteringar gjordes men nu fanns inte längre ryssarnas krav på den svenska författningen kvar. De hade inte längre någon formell anledning att blanda sig i Sveriges inre förhållanden.

Johan Tietrich Schoultz

Sjökriget 1788-90 är väl dokumenterat inte bara genom det rika skriftliga materialet utan även genom en serie detaljerade och verklighetstroga målningar av de viktiga bataljerna. Nästan alla är målade av Johan Tietrich Schoultz. Schoultz familjebakgrund är inte helt lätt att rekonstruera men han var troligen son till en till Finland utvandrad snickare från Brandenburg. Han var i så fall troligen född år 1754.

Vi vet dock säkert att han i sitt första gifte fick en dotter Anna Lisa år 1789. Hustrun dog emellertid två år senare och 1791 gifte han om sig med änkan till en silkesfabrikör. Äktenskapet blev dock olyckligt. Han anklagade hustrun för lättja och att inte ta väl hand om dottern i det tidigare äktenskapet. Hustrun å sin sida anklagade honom för att supa men tvingades dock medge att han var nykter när han målade. Äktenskapet upplöstes slutligen 1801. Johan Tietrichs dödsår är inte känt.

Slaget vid Svensksund 1790. Målning av Schoultz.

Vi vet däremot rätt mycket om hans militära bana. Han började tjänstgöra i flottan i Karlskrona 1776 och utbildades till underbefäl i artilleriet. När kriget mot Ryssland bröt ut 1788 kom han att tjänstgöra i skärgårdsflottan och visade där stor duglighet. Detta ledde till att han befordrades till sergeant året därpå. Gustaf III bevitnade vidare Schoultz insatser vid slaget vid Fredrikshamn den 15 maj 1790 och det var kungen som själv som gav order om att han skulle befordras till styckjunkare.

Marinmålningarna

Med undantag för det första slaget vid Svensksund 1789 var Schoultz med om alla större sammandrabbningar till sjöss. Även om han var upptagen av sin tjänst hade han ändå möjlighet att observera det större skeendet och i nära anslutning till händelserna göra skisser av olika centrala situationer. Själva målningarna färdigställdes efter krigsslutet. Han hade säkert stor hjälp av att han dels var bekant med det finska landskap där striderna ägde rum, dels hade mycket god kännedom om skeppen, deras rigg och beväpning samt av tjänsten ombord. Schoultz var en skicklig målare och torde ha fått en god konstnärlig utbildning. Inget är emellertid känt om detta. Möjligen kan man spåra ett inflytande från Elias Martins teknik med ljusa färger och klara dagar. Målningarna är mycket detaljrika. På den avbildade målningen från andra slaget vid Svensksund kan man t ex se hur människor slungas upp i luften i samband med en explosion. Eftersom tavlorna ofta skildrar olika tidpunkter under ett visst slag och är koncipierade från olika utsiktspunkter så ger de en god beskrivning av hur stridshandlingarna utvecklade sig.

Kungen hade haft kontakt med målaren men vi vet inte om

att han skulle ha beställt målningar av honom. Däremot vet vi att hertig Carl gjorde det. Storamiralen hade inte så mycket kontakt med skärgårdsflottan dit Schoultz hörde. Hertig Carl mottog emellertid Schoultz hösten 1792 som ville visa skisser från slaget vid Svensksund.

Hertigen förvärvade 15 målningar och två akvareller för sin samling i Rosersberg. De placerades i uppvaktningens vänt rum intill den stora sal där Deprez målning av slaget vid Hogland hänger. Originalen till de avbildade marinmålningarna i denna artikel finns alla på Rosersbergs slott.

Fyra år senare fick Schoultz en ny kund i den nyss myndige Gustav Adolf. Han köpte 15 marinmålningar föreställande skärgårdsflottans strider från Hangö 1788 till galäreskaderns återkomst till Stockholms ström den 21 oktober 1790. Dessa tavlor har efter skiftande öden placerats på Sjöhistoriska museet. Dessutom har tavlor köpts av privatpersoner, i allmänhet officerare som deltagit i den finska kampanjen.

Claes-Henric Siven

Litteratur

Den bästa introduktionen återfinns i Stig Jägerskiöld *Svensksund*, Atlantis 1990. Här får man information både om krigshändelserna och om Schoultz liv och verksamhet. Boken innehåller många fina reproduktioner av Schoultz tavlor.

Erik Lönnroth *Den stora rollen*, Norstedts 1986 ger en psykologisk helhetsbild av Gustaf III och innehåller mycken intressant information om hans politik.

Gunnar Artéus (red) *Gustav III:s ryska krig*, Probus 1992 utarbetades av Försvarsstabens krigshistoriska avdelning och skildrar kriget utifrån olika aspekter. Sjökriget behandlas i ett av bidragen, författat av Jan Glete.

Livet till sjöss under ryska kriget kan man läsa om i J G af Sillén *En månad på Amphion*, Beijers bokförlagsaktiebolag 1915 och Anders Winberg *Dag-Bok hållen på Kongl Gale-re Flottan åren 1789 och 1790 samt Fångenskapen i Ryssland*, Stockholms Stadsmuseum 1967.

Tidningen Kultur i Uppland

Uppland har en rik och varierad kulturhistoria. Avsikten med denna elektroniska tidning är att spegla den uppländska kulturen. Artiklarna kommer ofta men inte alltid att referera till en viss plats. Tidningen kommer alltså att kunna vara underlag för utflykter i Uppland. Många av artiklarna är också ett resultat av sådana utflykter.

Redaktion

Kristina Berglund och Claes-Henric Siven
Tel: 08-758 95 97 Mobil: 070-529 95 97
E-post: kristina.berglund.ark<kanelbulle>comhem.se